

ИНДЕКСИ ЦИЈЕНА ПРОИЗВОЂАЧА ИНДУСТРИЈСКИХ ПРОИЗВОДА *PRODUCER PRICE INDICES OF INDUSTRIAL PRODUCTS*

Цијене произвођача индустријских производа

Цијене произвођача индустријских производа у августу 2009. године у односу на јул 2009. године у просјеку су остале на истом нивоу, у односу на децембар 2008. године ниже су у просјеку за 2,0%, а у односу на август 2008. године за 5,4%.

Посматрано по намјени потрошње, у августу 2009. године у односу на јул 2009. године цијене енергије у просјеку су више за 0,2%, цијене интермедијарних производа у просјеку су ниже за 0,4% и цијене капиталних производа за 0,3%, док су цијене трајних производа за широку потрошњу као и цијене нетрајних производа за широку потрошњу у просјеку остале на истом нивоу.

Посматрано по подручјима индустријске производње (PRODCOM), цијене подручја (Ц) вађење руда и камена у августу 2009. године у односу на јул 2009. године у просјеку су више за 0,8%, цијене подручја (Д) прерађивачка индустрија у просјеку су ниже за 0,2%, док су цијене подручја (Е) производња и снабдевање електричном енергијом, гасом и водом у просјеку остале на истом нивоу.

По областима индустријске производње, у августу 2009. године у односу на јул 2009. године остварен је раст цијена у производњи осталих саобраћајних средстава 1,3%; вађењу угља и лигнита, вађењу тресета 1,2%; производњи кокса, нафтних деривата и нуклеарног горива 0,8%; производњи текстила 0,7%; издавачкој и штампарској дјелатности, умножавању снимљених записа 0,3%; вађењу осталих руда и камена као и производњи производа од метала, осим машина и уређаја 0,2% и производњи базних метала 0,1%.

Пад цијена у августу 2009. године у односу на јул 2009. године остварен је у производњи одјеће, доради и бојењу крзна 4,2%; производњи целулозе, папира, и производа од папира 2,2%; рециклажи 0,6%; преради дрвета и производа од дрвета и плуте, осим намјештаја, производњи предмета од сламе и плетарских материјала 0,4%; вађењу руда метала као и производњи дуванских производа 0,3%; производњи производа од гуме и пластичних маса као и производњи осталих неметалних минералних производа 0,2%; производњи прехранбених производа и пића, штављењу и обрада коже, производњи ковчега и торби, ручних торбица, седларских и ременарских производа и обуће као и производњи машина и уређаја другдје споменутих 0,1%.

У преосталих седам области индустријске производње цијене су у августу 2009. године у односу на јул 2009. године у просјеку остале на истом нивоу.

Producer price index of industrial products

Producer Prices of industrial products in August 2009, compared to July 2009, were on the average at the same level, compared to December 2008, were on the average 2.0% lower, and compared to August 2008, 5.4% lower.

According to purpose of consumption in August 2009, compared to July 2009, prices of energy were on the average 0.2% higher, prices of intermediate goods were 0.4% lower, and capital goods 0.3% lower. Prices of consumer durables and prices of consumer non-durables remained at the same level.

According to the industrial production sections (PRODCOM), in August 2009, compared to July 2009, prices of the section (C) Mining and quarrying were on the average 0.8% higher. Prices of the section (D) Manufacturing were 0.2% lower, while prices of the section (E) Electricity, gas and water supply remained at the same level.

Reviewed by divisions of industrial production, in August 2009, compared to July 2009, prices increased in following divisions: Manufacture of other transport equipment 1,3%; Mining of coal and lignite; extraction of peat 1,2%; Manufacture of coke, refined petroleum products and nuclear fuel 0,8%; Manufacture of textiles 0,7%; Publishing, printing and reproduction of recorded media 0,3%; Other mining and quarrying same as Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment 0,2% and Manufacture of basic metals 0,1%.

Decrease of prices in August 2009, compared to July 2009, appeared in following divisions: Manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur 4,2%; Manufacture of pulp, paper and paper products 2,2%; Recycling 0,6%; Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials 0,4%; Mining of metal ores and Manufacture of tobacco products 0,3%; Manufacture of rubber and plastic products same as Manufacture of other non-metallic mineral products 0,2%; Manufacture of food products and beverages; Tanning and dressing of leather; manufacture of luggage, handbags, saddlery, harness and footwear and Manufacture of machinery and equipment n.e.c. 0,1%.

In the remaining seven divisions of the industrial production, the prices in August 2009, compared to July 2009, were on the average at the same level.

1. ИНДЕКСИ ЦИЈЕНА ПРОИЗВОЂАЧА ИНДУСТРИЈСКИХ ПРОИЗВОДА У АВГУСТУ 2009. ГОДИНЕ
PRODUCER PRICE INDICES OF INDUSTRIAL PRODUCTS IN AUGUST 2009

Назив (по PRODCOM-у)	<u>VIII 2009</u> <u>VII 2009</u>	<u>VIII 2009</u> <u>VIII 2008</u>	<u>VIII 2009</u> <u>XII 2008</u>	<u>I-VIII 2009</u> <u>I-VIII 2008</u>	<u>VIII 2009</u> <u>Ø 2008</u>	<u>Ø 2008</u> <u>Ø 2007</u>	Name (by PRODCOM)
Укупно	100,0	94,6	98,0	98,2	97,4	108,8	Total
<i>По намјени потрошње</i>							<i>By purpose of consumption</i>
Енергија	100,2	97,6	100,0	98,6	99,1	109,1	Energy
Интермедијарни производи	99,6	88,2	94,7	95,6	93,2	111,0	Intermediate goods
Капитални производи	99,7	97,9	98,2	99,8	98,5	100,7	Capital goods
Трајни производи за широку потрошњу	100,0	99,8	99,8	97,6	99,8	99,4	Consumer durables
Нетрајни производи за широку потрошњу	100,0	100,3	100,4	102,3	101,7	106,4	Consumer non-durables
<i>По подручјима и областима</i>							<i>By sections and divisions</i>
C Вађење руда и камена	100,8	100,2	101,8	101,6	101,4	108,0	Mining and quarrying C
10 Вађење угља и лигнита; вађење тресета	101,2	100,6	102,8	101,4	101,9	108,3	Mining of coal and lignite; extraction of peat 10
13 Вађење руда метала	99,7	92,1	91,0	95,5	91,4	107,4	Mining of metal ores 13
14 Вађење осталих руда и камена	100,2	103,8	105,6	106,5	106,6	107,3	Other mining and quarrying 14
D Прерађивачка индустрија	99,8	92,1	96,3	97,6	95,8	108,6	Manufacturing D
15 Производња прехранбених производа и пића	99,9	94,1	97,7	96,5	96,1	111,2	Manufacture of food products and beverages 15
16 Производња дуванских производа	99,7	103,0	103,0	102,4	103,0	100,0	Manufacture of tobacco products 16
17 Производња текстила	100,7	98,9	99,0	99,8	99,7	101,5	Manufacture of textiles 17
18 Производња одјеће; дорада и бојење крзна	95,8	109,7	91,5	102,7	97,3	89,6	Manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur 18
19 Штављење и обрада коже; производња ковчега и торби, ручних торбица, седларских и ременарских производа и обуће	99,9	100,3	100,1	100,3	100,2	102,0	Tanning and dressing of leather; manufacture of luggage, handbags, saddlery, harness and footwear 19
20 Прерада дрвета и производа од дрвета и плуте, осим намјештаја; производња предмета од сламе и плетарских материјала	99,6	99,6	99,3	101,7	100,2	106,2	Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials 20
21 Производња целулозе, папира, и производа од папира	97,8	99,2	97,2	100,3	97,7	103,1	Manufacture of pulp, paper and paper products 21
22 Издавачка и штампарска дјелатност; умножавање снимљених записа	100,3	99,0	99,5	98,1	99,0	100,5	Publishing, printing and reproduction of recorded media 22
23 Производња кокса, нафтних деривата и нуклеарног горива	100,8	84,8	86,0	91,5	87,7	104,5	Manufacture of coke, refined petroleum products and nuclear fuel 23
24 Производња хемикалија и хемијских производа	100,3	105,1	100,7	104,1	104,2	104,3	Manufacture of chemicals and chemical products 24
25 Производња производа од гуме и пластичних маса	99,8	100,3	99,8	102,7	100,8	100,7	Manufacture of rubber and plastic products 25
26 Производња осталих неметалних минералних производа	99,8	97,3	98,2	101,5	99,9	105,9	Manufacture of other non- metallic mineral products 26

1. ИНДЕКСИ ЦИЈЕНА ПРОИЗВОЂАЧА ИНДУСТРИЈСКИХ ПРОИЗВОДА У АВГУСТУ 2009. ГОДИНЕ - наставак
PRODUCER PRICE INDICES OF INDUSTRIAL PRODUCTS IN AUGUST 2009 - continued

Назив (по PRODCOM-у)	<u>VIII 2009</u> VII 2009	<u>VIII 2009</u> VIII 2008	<u>VIII 2009</u> XII 2008	<u>I-VIII 2009</u> I-VIII 2008	<u>VIII 2009</u> Ø 2008	<u>Ø 2008</u> Ø 2007	Name (by PRODCOM)	
27 Производња базних метала	100,1	82,3	89,3	99,7	92,8	120,7	Manufacture of basic metals	27
28 Производња производа од метала, осим машина и уређаја	100,2	87,6	97,1	94,1	93,7	105,5	Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment	28
29 Производња машина и уређаја, Д.Н.	99,9	100,5	100,5	99,7	100,4	100,3	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	29
30 Производња канцеларијских машина и рачунара (компјутера)	100,0	98,9	99,3	92,2	94,6	88,1	Manufacture of office machinery and computers	30
31 Производња електричних машина и апарата. Д.Н.	100,0	99,2	99,2	99,6	99,4	102,6	Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c.	31
32 Производња радиотелевизијских и комуникационих апарата и опреме	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,9	Manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus	32
33 Производња медицинских, прецизних и оптичких инструмената, сатова и часовника	100,0	108,8	108,6	109,4	109,8	97,7	Manufacture of medical, precision and optical instruments, watches and clocks	33
34 Производња моторних возила, приколица и полуприколица	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	99,8	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	34
35 Производња осталих саобраћајних средстава	101,3	98,9	98,9	99,0	98,9	100,0	Manufacture of other transport equipment	35
36 Производња намјештаја, остала прерађивачка индустрија, Д.Н.	100,0	100,1	100,1	97,6	100,0	99,3	Manufacture of furniture; manufacturing n.e.c.	36
37 Рециклажа	99,4	49,9	89,3	56,8	56,8	105,2	Recycling	37
Е Производња и снабдевање електричном енергијом, гасом и водом	100,0	97,4	100,0	98,2	98,9	109,4	Electricity, gas and water supply	E
40 Производња и снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и топлим водом	100,0	97,4	100,0	98,2	98,9	109,4	Electricity, gas, steam and hot water supply	40

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Дефиниција

Индекс цијена произвођача индустријских производа је краткорочни статистички индикатор који показује динамику кретања цијена индустријских производа.

Продајна цијена произвођача индустријских производа је цијена по којој произвођач продаје своје производе, редовним купцима на домаћем тржишту у највећим количинама, франко утоварено у вагон (камион) у мјесту произвођача.

У ову цијену улази регрес, ако га продавац остварује, а одбија се: трговачки рабат и попуст који продавац одобрава купцу, ПДВ и акцизе.

Обухват и класификација

Цијене произвођача индустријских производа се прикупљају на основу репрезентативне листе производа коју у 2009. години чини 411 производа. Сваког мјесеца прикупља се 976 цијена.

Обухваћени су најважнији производи по индустријским областима.

Упитник о произвођачким цијенама мјесечно достављају 294 изабрана предузећа. То су највећи произвођачи тј. они који имају највећу реализацију по индустријским областима.

Класификација индустријских производа је заснована на Номенклатури индустријских производа БиХ 2005. (Службени гласник БиХ бр. 19/06 од 2003-2006.), која је заснована на PRODCOM листи 2005.

Пондери

Пондери који се примјењују за израчунавање индекса произвођачких цијена представљају релативно учешће одабраних производа у укупној вриједности продаје индустријских производа на домаћем тржишту.

Основни извор података за израду пондера је Годишњи извјештај индустрије ИНД-21 из 2006. године.

Шема пондера се мијења сваких пет година, док се сваке године пондери коригују за раст цијена настао у тој години.

Обрачун индекса

При обрачуну индекса произвођачких цијена потребно је израчунати елементарне индексе на нивоу производа (EPI) који представљају однос цијене у текућем периоду и базне цијене (децембар предходне године). При томе се као мјера средње вриједности користи проста геометријска средина.

Из елементарних индекса на нивоу производа се рачунају агрегатни индекси тј. индекс разреда, области, подручја, подручја и укупан индекс, кориштењем Ласперове формуле за пондерисану аритметичку средину.

NOTES ON METHODOLOGY

Definition

Producer Price Index is a short-term statistical indicator which shows the dynamics of industrial products price changes among enterprises.

Producer's selling price of industrial products is a price for which a producer sells his products to the regular customers on domestic market at maximum volume, franco loaded into the wagon (truck) at the producer's location.

This price includes reimbursement in case the producer realises it, and excludes commercial rebate and discount the seller gives to the buyer, as well as VAT and excise.

Coverage and classification

Producer Prices of industrial products are collecting according to the representative list of products which in 2009 consists of 411 products. Each month 976 prices are collected.

The most important products by industrial sections are covered.

Questionnaire for producer prices is submitted monthly by 294 chosen enterprises. These are the largest producers, that is, those that have the largest realisation by industrial sections.

Classification of industrial products is based on the Nomenclature of Industrial Products in BH 2005. (Official Gazette of BH, No.19/06 from 2003-2006) which is based on PRODCOM list 2005.

Weights

Weights used for calculating the Producer Price Index present relative participation of chosen products in the total value of industrial products production on domestic market.

Main source of data for weights calculation is the Annual Survey on Industrial Production IND-21 from 2006.

Scheme of weights is changed every five years, while each year weights are corrected for the growth in prices occurring during that year.

Aggregation

When calculating Producer Price Indices it is necessary to calculate elementary indices on the level of products (EPI), which represent ratios between current prices and the base price (December of the previous year); then simple geometric mean of these ratios.

From the elementary indices on the level of products we calculate aggregate indices, that is, indices of class, division, subsection, section, as well as the total index, using Laspeyres's formula for weighted arithmetic mean.

Саопштење припремила: Јасминка Милић

Prepared by: Jasminka Milić

Издаје и штампа Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Вељка Млађеновића 12д - Тел. +387 51 450 275 - Др Радмила Чичковић, директор - Тираж 10 - Излази мјесечно - Саопштење је објављено и на Интернету на адреси: www.rzs.rs.ba - E-mail: stat@rzs.rs.ba - **Приликом коришћења података обавезно навести извор**

Edited, published and printed by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Veljka Mladenovića 12d - Tel. +387 51 450 275 - Dr Radmila Čičković, Director General - Total print run copies 10 - Monthly periodicity - Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba - E-mail: stat@rzs.rs.ba - **These data can be used provided the source is acknowledged**